

Lokomotywy polskiej nauki

Troje uczonych – lingwistka, lekarz i chemik – otrzymało najważniejsze wyróżnienia naukowe w naszym kraju, nazywane polskimi Noblami.

Już po raz 19. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej uhonorowała naszych najwybitniejszych naukowców nagrodami, które ze względu na swoją rangę nazywane są polskimi Noblami.

W tym roku wybrano troje laureatów. Prof. Anna Wierzbicka, lingwistka z Australian National University w Canberze, otrzymała nagrodę z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych. Prof. Tomasz Guzik, lekarz z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, został wyróżniony na polu nauk przyrodniczych i medycznych. Chemika prof. Tadeusza Marka Krygowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego uhonorowano za osiągnięcia w dziedzinie nauk ścisłych.

Cztery lata na sukces

W tym roku nie przyznano natomiast nagrody za dokonania w zakresie nauk technicznych, co zdarza się już po raz piąty w historii tych wyróżnień.

Nagrody przyznawane są za wybitne odkrycia i dokonania na polu nauki, które przyczyniają się do rozwoju naszego kraju. Powinny też zapewniać Polsce miejsce w nauce światowej – głosi statut Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Prof. Wierzbicka jest twórczynią nowatorskiej teorii naturalnego metajęzyka semantycznego stanowiącego podstawę wszystkich języków świata. Prof. Guzik udowodnił, że układ odpornościowy odgrywa istotną rolę w mechanizmie powstawania nadciśnienia tętniczego, a prof. Krygowski opracował metodę ilościowego określania aromatyczności związków organicznych. Ma ona duże znaczenie w produkcji m.in. detergentów, materiałów wybuchowych i farmaceutyków.

Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej przyznawane są wybitnym naukowcom za osiągnięcia dokonane lub potwierdzone w ciągu czterech lat poprzedzających datę zgłoszenia do konkursu. W bieżącej edycji termin ten upłynął 15 grudnia 2009 roku. Termin zgłaszania kandydatur do nagrody za rok 2010 minie 15 grudnia tego roku.

Przywilej wysunięcia własnego kandydata przysługuje dotychczasowym laureatom nagrody oraz wybitnym przedstawicielom nauki zaproszonym przez radę fundacji, która przyznaje te wyróżnienia.

200 tysięcy za naukę

Liczba laureatów tej prestiżowej nagrody przekroczyła w tym roku 70 osób, a jej historia sięga 1992 roku, kiedy to wśród wyróżnionych znalazł się prof. Aleksander Wolszczan, pracujący w USA odkrywca pierwszego pozasłonecznego układu planetarnego.

W późniejszych latach fundacja uhonorowała takie polskie sławy, jak profesorowie: archeolog Karol Myśliwiec, historyk Andrzej Paczkowski, paleontolog Zofia Kielan-Jaworowska, hematolog Wiesław Jędrzejczak, socjolog Jadwiga Staniszkis, astronom Andrzej Udalski czy Andrzej Szczeklik, specjalista chorób wewnętrznych.

Oprócz znaczenia prestiżowego nagrody te mają też wymiar ściśle materialny: każdy z laureatów otrzyma po 200 tys. zł brutto. Uroczystość wręczenia nagród odbędzie się 8 grudnia na Zamku Królewskim w Warszawie.

Aleksandra Stanisławska (03-11-2010, *Rzeczpospolita*)